

Abstrakt

RNDr. Terézia Eckertová: *Výskum využitia ^{222}Rn pre určovanie emisií CO_2 do atmosféry* [Dizertačná práca].

Univerzita Komenského v Bratislave. Fakulta matematiky, fyziky a informatiky, Katedra jadrovej fyziky a biofyziky. Školiteľ: doc. RNDr. Karol Holý, CSc., Konzultant: doc. RNDr. Monika Müllerová, PhD., Bratislava, 2022. 178 strán.

Kľúčové slová: exhalácia, radónom kalibrovaná metóda, akumulčná metóda, hĺbkový profil, variácie ^{222}Rn , plynopriepustnosť pôdy, difúzna dĺžka

Záujem o CO_2 uvoľnený do atmosféry z dôvodu riešenia klimatických zmien v posledných rokoch silnie a hľadajú sa stále lepšie, rýchlejšie a presnejšie metódy, ako odhadnúť toky CO_2 z jeho jednotlivých rezervoárov. Emisia z pôdy predstavuje jeden z najväčších prirodzených tokov CO_2 do atmosféry a jeho kvantifikovanie by pomohlo odlíšiť túto prirodzenú zložku od antropogénnej nachádzajúcej sa v ovzduší. S podobnými transportnými vlastnosťami ako CO_2 z pôdneho prostredia uniká aj ^{222}Rn , ktorý konštantne vzniká premenou ^{226}Ra v pôdnych zrnách. Súčasťou tejto práce je uskutočniť simultánne merania oboch týchto plynov s cieľom otestovať možnosť využitia ^{222}Rn na určovanie exhalácie CO_2 z pôdy do atmosféry, tzv. radónom kalibrovanou metódou (RKM). Takéto testovanie však vyžaduje dobre vedieť určovať exhaláciu oboch plynov nezávisle, identifikovať parametre, ktoré na ňu vplyvajú a ako sa prejavujú v širšom časovom horizonte. Preto sú v tejto práci prezentované a analyzované rôzne merania exhalácie ^{222}Rn a CO_2 na rôznych typoch pôd, v rôznom časovom období a skúmaný je vplyv meteorologických parametrov pri zafixovaní parametra popisujúceho charakteristiku pôdneho prostredia. Otestovaná je aj možnosť stanovenia exhalácie ^{222}Rn pomocou rôznych teoretických vzťahov využívajúcich rôzne (polo)empirické prístupy určovania efektívneho difúzneho koeficientu a difúznej dĺžky ^{222}Rn .

Aj keď existujú články s dobrou perspektívou fungovania RKM, žiadne podrobnejšie štúdium tejto problematiky neexistuje. Ústrednou témou tejto práce je preto metódu RKM v prvom rade otestovať, na najrôznejších typoch pôd, v rôznom prostredí a počas rôzneho obdobia, to znamená určiť, kedy a za akých podmienok je metóda RKM použiteľná a kedy nie.